

факторів підвищення ефективності відтворення і використання основних засобів підприємства.

Література

1. Й.М. Петрович, І.О. Будіщева. І.Г. Устінова та ін. за ред Й.М. Петровича - Економіка виробничого підприємства: Навч. Посіб./ - 3-тє вид., випр. - К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. - 405с. - (Вища освіта ХХІ століття).
2. «Економіка підприємства» О.О. Гетьман, В.М. Шаповал Підручник. - К.: КНЕУ, 2002. 455с.
3. О.П. Крайник, Є.С. Барвінська Економіка підприємства: Навчальний посібник/ За редакцією О.П. Крайник/Львів : Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект - Захід», 2003р.
4. С.Ф. Покоропівний. «Економіка підприємства»: Підручник в 2-х томах. - К.: Вид-во «Хвиля-Прес», Донецьк, 1995. - 400с.
5. Л.А. Лахтіонова Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. - К.: КНЕУ, 2001. - 457с.
6. Привлечение инвестиций в угольную промышленность Украины: состояние, проблемы и пути решения: Монография / Л.В. Байсаров, М.А. Ильяшов, А.В. Корзун, В.И. Логвиненко, С.В. Янко. Под общей редакцией В.Ф. Януковича. - Киев: Основа, 2002. -288с.
7. Зінь Е.А. Турченко М.О. Планування діяльності підприємства: Підручник. - К.: «Професіонал», 2004. - 320с.

Палій Н.С.

РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Постановка проблеми і її зв'язок із найважливішими науковими та практичними завданнями. Ідея національних проектів не є новою для світової практики, проте в умовах фінансово-економічної нестабільності, активізації кризових явищ вона стає все актуальнішою. Поява проблематики національних проектів пояснюється необхідністю поєднання економічних інтересів держави з інтересами широких верств населення, так як підвищення якості життя та добробуту українських громадян є ключовим завданням державної політики. Нещодавно Президентом України було ініційовано запровадження Інституту національних проектів в контексті економічного розвитку держави. Планується, що національних проектів буде небагато, але вони мають створювати умови на проривних напрямках для вирішення найгостріших проблем у суспільстві, забезпечення невідкладних потреб наших співгромадян.

Згідно даних соціологічних досліджень, більше половини населення України турбує зростання цін і в першу чергу, на продукти харчування. Від 30 % до 40 % громадян переймаються низькими зарплатами та безробіттям, підвищенням тарифів на послуги житлово-комунального господарства та відсутністю

реального соціального захисту людей похилого віку, малозабезпечених, багатодітних сімей. [1, с.10-12]

Дослідження теорії та практики національних проектів присвячено багато публікації у рамках проблематики економічного росту, державного регулювання економіки, інноваційного розвитку, теорії інвестицій.

В умовах подолання наслідків фінансово-економічної кризи, обмеженості фінансових ресурсів, дефіциту державного бюджету, перед Урядом України постало важливе завдання із забезпечення відбору найпріоритетніших проектів, які держава має можливості впровадити в якості національних.

Метою статті є дослідження розвитку національних проектів в сучасних умовах, зокрема у соціальній сфері.

Виклад основного матеріалу. У Росії програма пріоритетних національних проектів була сформульована у 2005 р. Пріоритетними напрямками було обрано такі: охорона здоров'я, освіта, житло та сільське господарство.

Вихід з кризи і посткризового розвитку країни Уряд Казахстану бачить у частковій зміні парадигми економічної політики і проведенні в країні з 1 січня 2010 п'ятирічної Програми форсованої індустріалізації.

Було заплановано здійснити відхід від глобальних експортно-орієнтованих проектів, продукція яких практично не мала внутрішнього споживача та переключитися на галузі, орієнтовані на внутрішній попит.

Оголошено сім пріоритетів: АПК і сільгосппереробка; розвиток будівельної індустрії та виробництва будівельних матеріалів; розвиток нафтопереробки та інфраструктури нафтогазового сектора; розвиток металургії та виробництва готових металевих продуктів; прискорення розвитку хімічної, фармацевтичної та оборонної промисловості; енергетика, включаючи розвиток чистої енергетики; розвиток транспортної та телекомунікаційної інфраструктури.

Під контролем Уряду Казахстану в даний час реалізуються 382 проекти загальної вартістю 61 млрд. дол., 37 із них визначені як проривні.

Під впливом світової фінансової кризи Китай прийняв рішення переорієнтуватися на задоволення внутрішнього попиту за рахунок пріоритетного розвитку сільської інфраструктури, підвищення якості комунальних послуг та рівня охорони здоров'я і освіти, широкомасштабного будівництва в агропромисловому секторі, збільшення доходів селян.

У 2010 році влада Китаю виділила на будівельні проекти в західних регіонах країни 100 млрд. дол. В першу чергу, це автомобільні і залізничні дороги, аеропорти та енергетичні об'єкти. Уряд Китаю має намір за рахунок масштабного будівництва підвищити внутрішній попит, щоб менше залежати від зовнішніх покупців китайських товарів.

Тож, аналіз міжнародного досвіду із запровадження національних проектів свідчить про доцільність їх використання в Україні, зокрема, досвід Казахстану, Китаю в частині переорієнтування на розширення внутрішнього попиту та стимулювання подальшого стійкого зростання економіки країни на основі інноваційних перетворень.

Водночас, запровадження російських національних проектів в соціальній сфері було можливе завдяки значним обсягам бюджетного фінансування зі Стабілізаційного фонду РФ.

На сьогодні в Україні створено базу даних стратегічно важливих для держави і привабливих для інвесторів інноваційних та інфраструктурних проектів, реалізація яких потребує залучення інвестицій, у тому числі іноземних. Також Кабінетом міністрів України створено Державне агентство з управління національними проектами, основним завданням якого є забезпечення реалізації стратегічно важливих проектів, що забезпечують технологічне оновлення та розвиток базових галузей реального сектору економіки України.

Планується, що реалізація національних проектів відбуватиметься за трьома рамочними напрямками: розвиток транзитного потенціалу країни (транспорт, в т. ч. для транспортування газу); розвиток енергетичної ефективності і безпеки (диверсифікація енергоресурсів, розширення потужностей відновлюваних джерел енергії); розвиток людського потенціалу (соціальні проекти з покращення медичного обслуговування та соціальної допомоги).

Стосовно соціальних проблем, то розглядаються ініціативи щодо програми ефективних житлових субсидій, послуг для людей похилого віку, підтримки інвалідів.

В Україні десятки років йде фахова дискусія, щодо пріоритетних сфер з точки зору економічного розвитку. На основі узагальнення деяких думок [2, с. 8] можна запропонувати стратегічно важливі напрями розробки національних проектів в Україні:

1. **Розвиток агропромислового комплексу. Забезпечення продовольчої безпеки, рівень якої безпосередньо впливає на здоров'я нації, продуктивність праці, тривалість життя.** Україна за своїм природно-ресурсним та аграрним потенціалом посідає провідне місце серед країн світу. Однак цей потенціал використовується вкрай неефективно, а агропромисловий комплекс України за рівнем розвитку значно відстає від передових країн світу і ЄС.

2. **Розвиток імпортозаміщуючих виробництв, у першу чергу, в галузі енергетики, сільського господарства, машинобудування, фармацевтичної, харчової та легкої промисловості.** Ці позиції переважають в товарній структурі імпорту України в останні роки, що призводить до негативного сальдо торговельного балансу України.

3. **Реалізація інноваційно-інвестиційних проектів, зокрема, у галузі переробки та утилізації побутових відходів, розвитку гідро- та вітроенергетики; виробництва синтетичного газу з вугілля; розвитку нанотехнологій.**

4. **Реалізація інфраструктурних і транспортних проектів.** Серед таких проектів можуть бути реконструкція аеропортів, будівництво мостів, доріг, запуск високошвидкісних залізничних маршрутів, переоснащення портів, будова логістичних маршрутів.

5. **Проекти з енергозбереження, видобутку вуглеводнів.** Енергозалежність України негативно впливає на її енергетичну безпеку. Через неста-

більшість і слабку прогнозованість цін на енергоносії потерпають більшість українських підприємств, частка енергоносіїв в собівартості яких є досить високою.

б. Сприяння діяльності **високотехнологічних підприємств**, в тому числі, підприємств **оборонно-промислового комплексу (ОПК), літакобудування** тощо. Україна досі входить в десятку експортерів продукції оборонного і військового призначення. Однак, внаслідок потужної конкуренції на світових ринках, Україна поступово втрачає свої позиції.

Висновки. До можливих критеріїв оцінки національних проектів можна віднести: масштаби охоплення економічних суб'єктів, географічне покриття, рівень впровадження енергозберігаючих та інноваційних технологій та характер впливу проекту на суміжні галузі.

При розробці національних проектів варто вивчити можливості підприємств та організацій державного сектору з метою максимального залучення їх потужностей при реалізації національних проектів та проаналізувати міжнародний досвід інвестиційної діяльності державних інвестиційних фондів, стабілізаційних фондів, державних корпорацій.

Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є розвиток концепції національних проектів в Україні та розробка системи практичних заходів щодо посилення соціалізації економіки.

Література

1. Кириченко, І. [Текст] : Українська подоба капіталізму: життя в економ-варіанті // Дзеркало тижня. - 2010. - № 27 (807). – С. 10-11.
2. Шемаєв, В. [Текст] : Нацпроекти в Україні: інвестиційні чи соціальні? // Економічна правда. - 2010. – № 36. – С. 8-9.

Петренко Т.С., Цветнова О.В.

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Малий бізнес є важливою складовою ринкової економіки. Досвід розвинутих країн свідчить, що 60% валового внутрішнього продукту забезпечує малий бізнес. На підприємствах цього сектора працює 50% загальної чисельності зайнятих. У 2009р. в Україні зареєстровано 340,0 тис. малих підприємств. Середньорічна чисельність зайнятих в цьому секторі економіки становила 1505 тис. осіб, що складає 16,7% від загальної кількості найманих працівників.

За оцінкою спеціалістів, в Україні налічується близько 100 тис. малих підприємств і 900 тис. господарських суб'єктів, яких у відповідності з міжнародними критеріями, можна зарахувати до сектору малого бізнесу. В цьому секторі економіки зайнято приблизно 2,5 млн. осіб, що становить тільки бли-